Lege schoolbanken in Delft

Opdracht 1: het leven van Emma

Bekijk de informatie over Emma van Hoorn, een Joods meisje uit Delft. Vul de tabel in met gegevens over Emma.

Wanneer is Emma geboren?	
In welke stad is Emma geboren?	
In welke straat woonde Emma in april 1942?	
Had Emma broers of zussen?	
Waar zat Emma tijdens de oorlog op school?	
Wanneer is Emma overleden?	
Hoe oud is Emma geworden?	
Waar is Emma overleden?	
Bekijk ook in welk jaar de familieleden van Emma zijn overleden. Wat is er waarschijnlijk gebeurd?	

Emma van Hoorn

Delft, 27 augustus 1928 – Sobibor, 26 maart 1943

Emma van Hoorn zat op de openbare ulo school aan de Rotterdamscheweg. Dat was toen het niveau vmbo-t. Vanaf 1 september 1941 mochten Joodse kinderen alleen nog maar naar Joodse scholen gaan. In Delft was geen Joodse school, dus nam Emma elke dag tram 1 naar Den Haag. Daar ging zij naar een school voor alleen Joodse leerlingen. Deze school bleef bestaan tot 15 april 1943. Toen waren vrijwel alle Joden uit Den Haag en omstreken al weggevoerd of ondergedoken.

Het adres van Emma van Hoorn

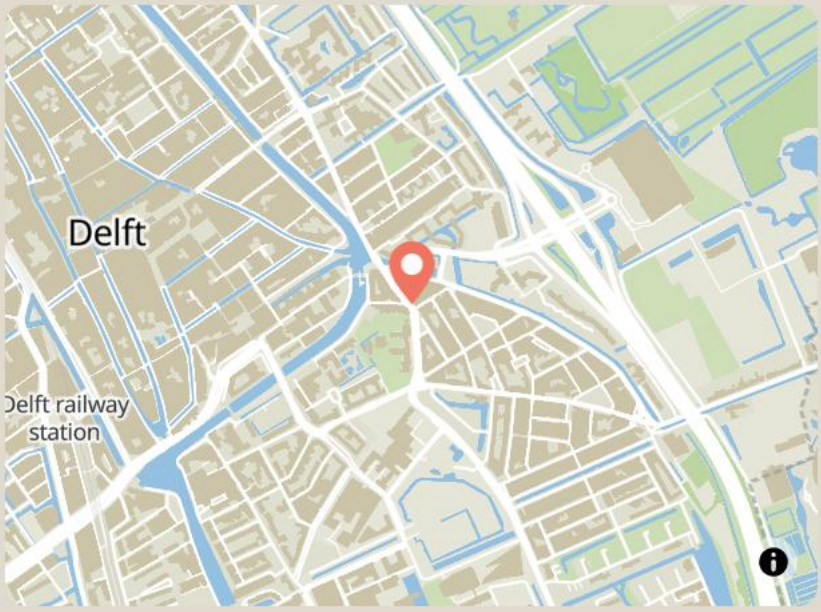

Julianalaan 54, Delft
in april 1942

Ouders

Hilda van Hoorn-Katz

Moeder

1895 - 1943

Joods oorlogsslachtoffers

Maurits van Hoorn

Vader

1891 - 1943

Joods oorlogsslachtoffers

Broers/zussen

Berend van Hoorn

Broer

1931 - 1943

Joods oorlogsslachtoffers

Opdracht 2: brief uit het kamp

Op 5 maart 1943 zijn alle joden uit Delft opgepakt. Emma en haar familie wilden net aan tafel voor het avondeten toen de Nederlandse politie voor de deur stond. Het gezin moest naar het politiebureau en daarna met de trein naar kamp Westerbork. In het kamp schreef Emma een brief aan haar buren uit de Julianalaan.

Hieronder zie je twee versies van de brief: uitgetypt en geschreven.

Probeer de gaten in de uitgetypte brief in te vullen door de geschreven brief te lezen.

"Westerbork, 9-3-43 _____ fam. Jeidels en v. Weele, Uit naam van _____ schrijf ik, daar deze zo moe is. Het telegram hebt u zeker wel ontvangen. Nu _____ we hier. Moeder zit hier zonder stopgaren en _____ naalden. Ook geen boter, want die had moeder opgenomen en staat nog in de kelder.

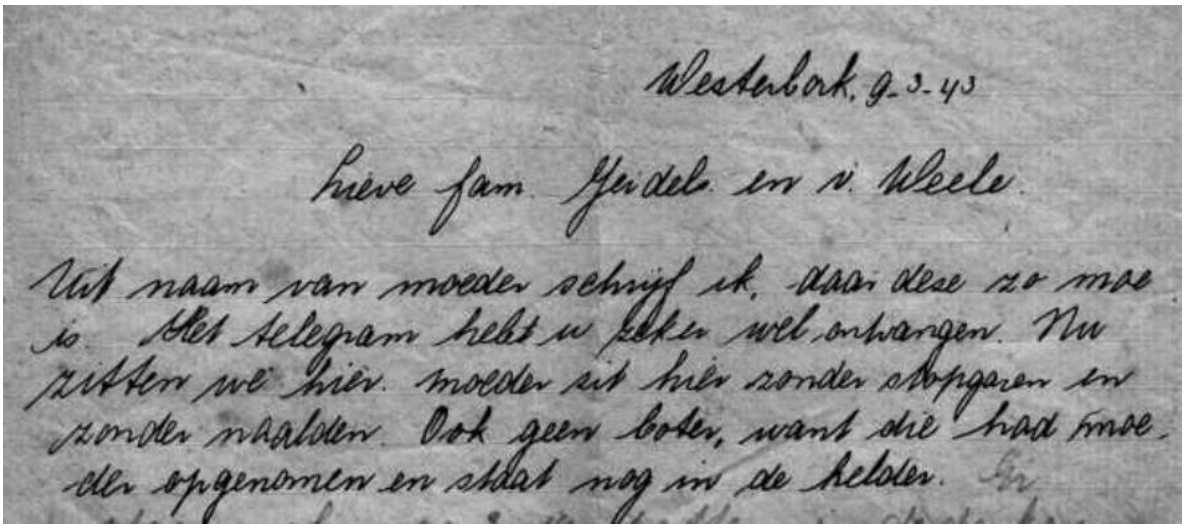

Hoe lang heeft Emma nog geleefd nadat ze deze brief schreef?	

Bronvermelding

- Stadsarchief Delft, Archief 653, inventaris nummer 6685. Lijsten met Joodse leerlingen uit Delft.
- Biografie op joodsmonument.nl Emma van Hoorn
- Herinneringen van Anna Jeidels aan het gezin Van Hoorn Persoonlijke herinneringen aan de Delftse Joden (deel 2) | Joods Monument
- Brief van Emma aan haar buren in Delft Emma van Hoorn | Joods Monument

Lege schoolbanken in Delft

Opdracht 1: het leven van Jacques

Bekijk de informatie over Jacques Waterman, een Joodse jongen uit Delft. Vul de tabel in met gegevens over Jacques.

Wanneer is Jacques geboren?	
In welke stad is Jacques geboren?	
In welke straat woonde Jacques in april 1942?	
Hoeveel broers en/of zussen had Jacques?	
Waar zat Jacques op school?	
Wanneer is Jacques overleden?	
Hoe oud is hij geworden?	

Jacques Abraham Waterman

Delft, 23 april 1928 – Haifa, 1975
Bereikte de leeftijd van 47 jaar

Jacques Waterman zat op de H.B.S. in Delft. Dat was toen havo/vwo niveau. Vanaf 1 september 1941 mochten Joodse kinderen alleen nog maar naar Joodse scholen gaan. In Delft was geen Joodse school, dus Jacques nam elke dag tramlijn 1 naar Den Haag. Daar ging hij naar het Joods Lyceum aan de Fischerstraat. Deze school bestond tot 15 april 1943. Toen waren vrijwel alle Joden uit Den Haag en omstreken weggevoerd of ondergedoken.

Het adres van Jacques Abraham Waterman

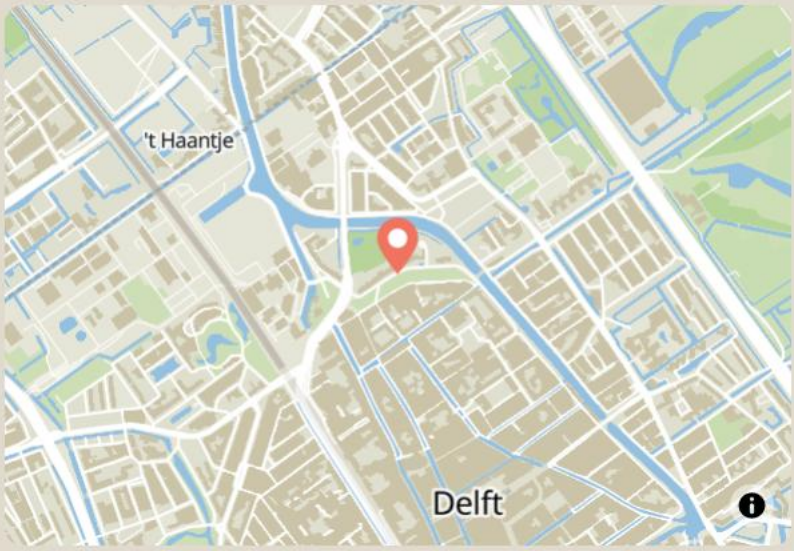

Bewoners

Jacques Abraham Waterman
1928 - 1975

Nieuwe Plantage 63, Delft

Bezoek adrespagina

Ouders

Hein Israël Waterman

Vader

1889 - 1961

Overige familieleden

Maria Jacoba (Coby) Waterman-Prins

Moeder

1896 - 1990

Overige familieleden

Broers/zussen

Ronald Eduard Waterman

Broer

1934

Overige familieleden

Abraham Hein Waterman

Broer

1929

Overige familieleden

Annette Betty Waterman

Zus

1931

Overige familieleden

Opdracht 2: van Barneveld via Westerbork naar Theresienstadt

De vader van Jacques had een belangrijke baan bij de TU Delft. Zo kwam de familie Waterman op een lijst met Joden die niet op transport naar Duitsland gezet zouden worden. Eerst werden Jacques en zijn familieleden gevangen gezet in een kasteel in Barneveld, maar in het najaar moesten ze alsnog naar Westerbork en daarna naar het concentratiekamp Theresienstadt. Dit kamp werd op 8 mei 1945 bevrijd. Alle gezinsleden overleefden de kampen, maar Jacques kreeg de longziekte tuberculose en werd erg ziek. In 1975 overleed hij alsnog aan de gevolgen van de behandeling tegen zijn ziekte.

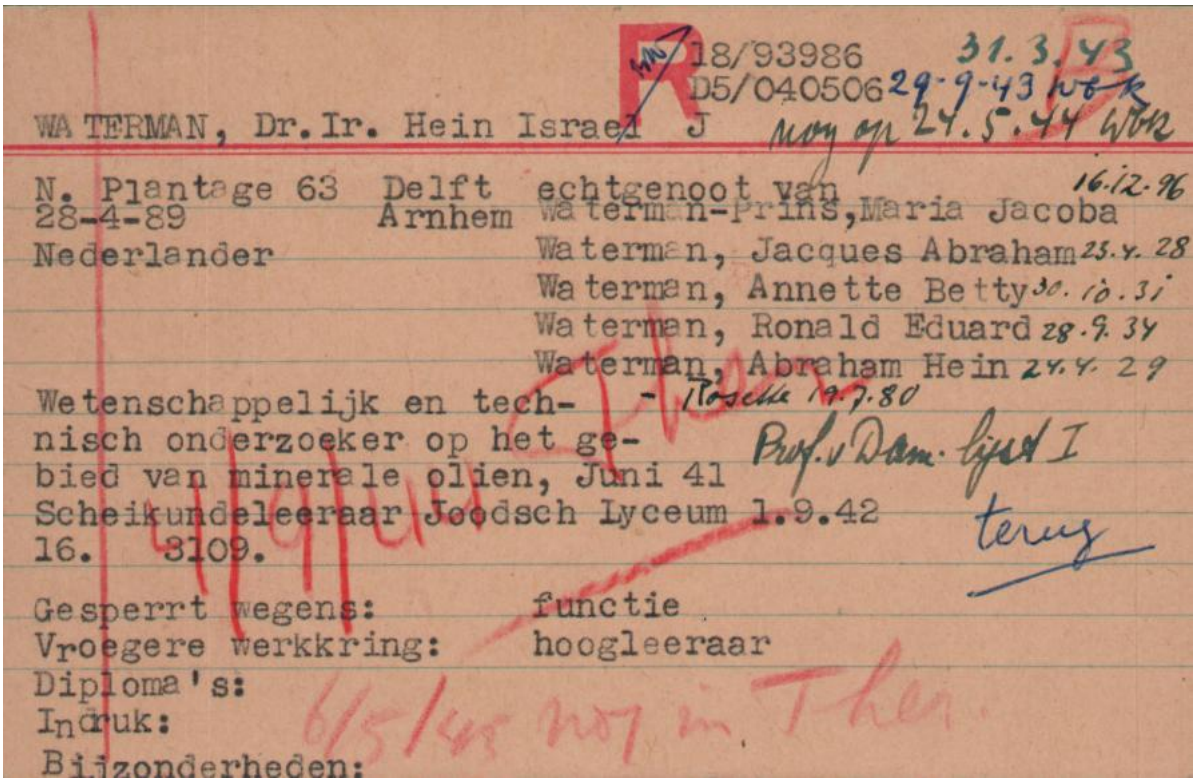

Bekijk de bovenstaande kaart. Daarop staat informatie over de familie Waterman.

Welk beroep had de vader van Jacques?	
In rood potlood staat de datum waarop de familie Waterman op de trein naar Theresienstadt gezet. Welke datum is dat?	
Jacques overleed pas na de oorlog, in het jaar 1975. Is hij een slachtoffer van de Holocaust?	

Bronvermelding

- Stadsarchief Delft, Archief 653, inventaris nummer 6685. Lijsten met Joodse leerlingen uit Delft.
- Biografie op joodsmonument.nl Jacques Abraham Waterman
- Interview met Ronald Waterman Uit een Interview met Ronald Waterman, zoon van Hein Israël Waterman | Joods Monument
- Informatie van Cartotheek Joodse Raad Suche in Dokumenten der Arolsen Archives | 01020402 300 - Dokumente mit Namen ab WATERMAN, Emanuel | 01020402 300 - Dokumente mit Namen ab WATERMAN, Emanuel

Lege schoolbanken in Delft

Opdracht 1: het leven van Louis

Bekijk de informatie over Louis Schnitzler, een Joodse jongen uit Delft. Vul de tabel in met gegevens over Louis.

Wanneer is Louis geboren?	
In welke stad is Louis geboren?	
In welke straat woonde Louis in april 1942?	
Hoeveel broers en zussen had Louis?	
Waar zat Louis op school?	
Wanneer is Louis overleden?	
Hoe oud is Louis geworden?	
Waar is Louis overleden?	
Bekijk ook in welk jaar de familieleden van Louis zijn overleden. Wat is er waarschijnlijk gebeurd?	

Louis Andries Schnitzler

Rotterdam, 27 oktober 1930 – Auschwitz, 19 augustus 1942
Bereikte de leeftijd van 11 jaar

Louis Andries Schnitzler zat op de basisschool nummer 14 in de wijk Hof van Delft. Vanaf 1 september 1941 mochten Joodse kinderen alleen nog maar naar Joodse scholen gaan, dus stopte Louis met school. De familie Schnitzler had weinig geld, maar was altijd gastvrij. Iedereen kon aanschuiven voor het eten. Er heerste een gezellige en warme sfeer binnen het gezin.

Het adres van Louis Andries Schnitzler

Laan van Overvest 34, Delft
in april 1942

Opdracht 2: van Westerbork naar Auschwitz

Op 5 maart 1943 zijn alle joden uit Delft opgepakt, ook de familie Schnitzler. Tijdens de wandeling naar het station in Delft, trapte het zusje van Louis, Saartje, in een grote spijker die dwars door haar voet heen stak. Met grote moeite kon via familie een dokter worden gevonden om het meisje te verzorgen. Nadat de wond was verbonden, moest het hele gezin alsnog met de trein naar Westerbork reizen.

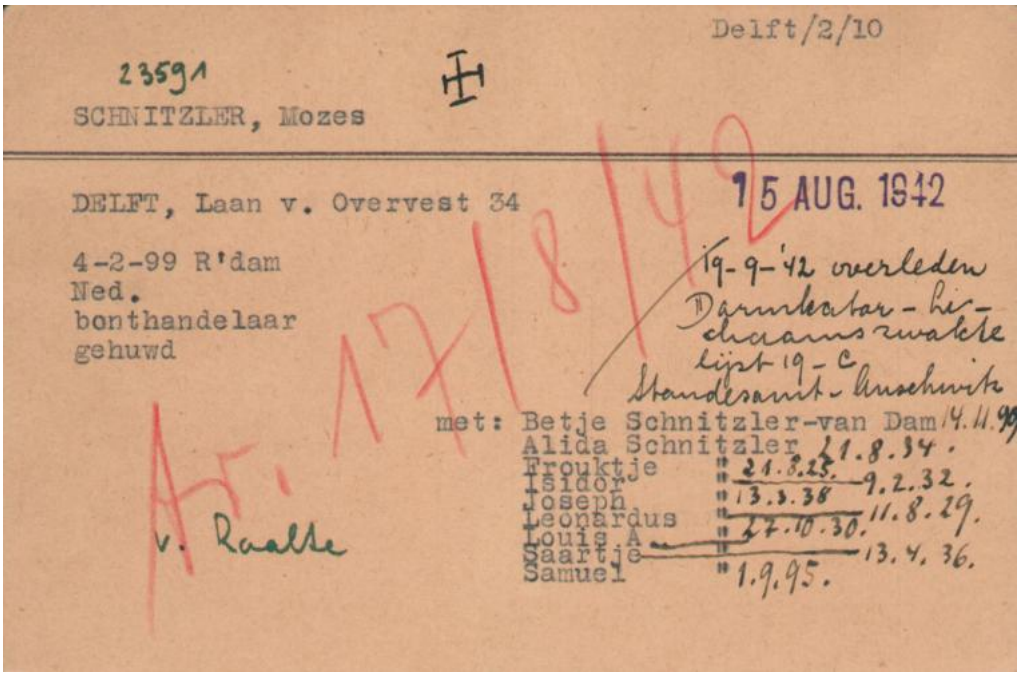
Delft/2/10

23591

SCHNITZLER, Mozes

DELFT, Laan v. Overvest 34

15 AUG. 1942

4-2-99 R'dam
Ned.
bonthandelaar
gehuwd

19-9-'42 overleden
Darmkatarr - Herzkrampszwäche
Lijst 19-C
Standesamt - Auschwitz

met: Betje Schnitzler-van Dam 4.11.99
Alida Schnitzler 11.8.34.
Frouktje " 21.8.25.
Isidor " 9.2.32.
Joseph " 13.3.38
Leonardus " 11.8.29.
Louis A. " 27.10.30.
Saartje " 13.4.36.
Samuel " 1.9.95.

v. Raalte

Bekijk de bovenstaande kaart. Daarop staat informatie over de familie Schnitzler.

Welk beroep had de vader van Louis?	
In rood potlood staat de datum waarop de familie Schnitzler op de trein naar Auschwitz werd gezet. Welke datum is dat?	
De treinreis naar Auschwitz duurde twee dagen. Heeft Louis nog lang geleefd nadat hij in Auschwitz was aangekomen?	

Bronvermelding

- Stadsarchief Delft, Archief 653, inventaris nummer 6685. Lijsten met Joodse leerlingen uit Delft.
- Biografie op joodsmonument.nl Louis Andries Schnitzler
- Artikel n.a.v. onthulling struikelstenen familie Schnitzler Stichting Herinneringsstenen Delft wil herinnering WOII-slachtoffers levend houden - Al het nieuws uit Delft
- Informatie van Cartotheek Joodse Raad https://collections.arolsen-archives.org/de/search/person/130371193?s=Mozes%20Schnitzler&t=2575059&p=0

Lege schoolbanken in Delft

Opdracht 1: het leven van Peter

Bekijk de informatie over Heinrich Peter Selowsky, een Joodse jongen uit Delft. Vul de tabel in met gegevens over Peter.

Wanneer is Peter geboren?	
In welke stad is Peter geboren?	
In welke straat woonde Peter in april 1942?	
Had Peter broers of zussen?	
Waar zat Peter op school?	
Welke hobby's had Peter?	
Wanneer is Peter overleden?	
Hoe oud is Peter geworden?	
Waar is Peter overleden?	
Bekijk ook in welk jaar de familieleden van Peter zijn overleden. Wat is er waarschijnlijk gebeurd?	

Heinrich Peter Selowsky

Dresden, 8 oktober 1925 – Sobibor, 13 maart 1943
Bereikte de leeftijd van 17 jaar
Beroep: Kantoorbediende

Heinrich Peter Selowsky zat op de openbare ulo school aan de Rotterdamscheweg. Dat was toen het niveau vmbo-t. Vanaf 1 september 1941 mochten Joodse kinderen alleen nog maar naar Joodse scholen gaan. Peter stopte met school en ging werken als kantoorbediende. Zijn buurmeisje Anna Jeidels uit de Julianalaan vertelde in 2016 het volgende over haar buurjongen Peter. “Peter Selowsky, een paar jaar ouder dan ik, was een leuke en knappe jongen om te zien. Hij had al jong een interessante postzegelverzameling. En hij hield bijen. Soms werd hij flink gestoken en liep dan met een dik gezicht rond.”

Het adres van Heinrich Peter Selowsky

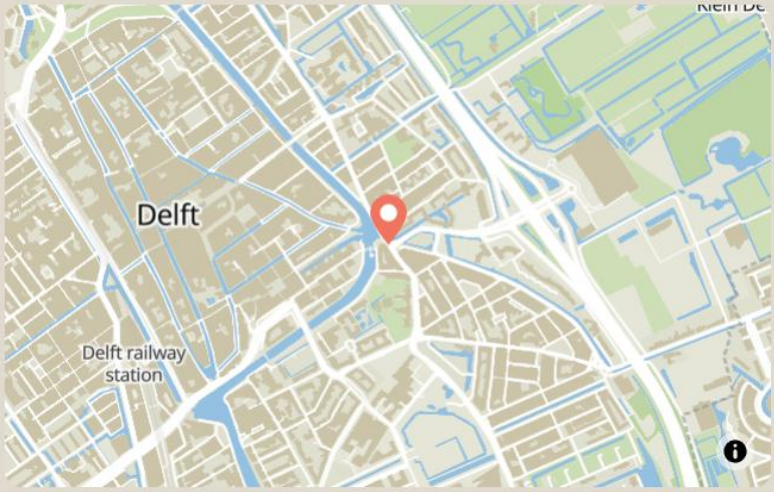

Julianalaan 74, Delft
in april 1942

Bewoners

Oskar Selowsky
1891 - 1943

Eleonora Selowsky-Eichenberg
1902 - 1943

Heinrich Peter Selowsky
1925 - 1943

Karin Friedel Selowsky
1931 - 1943

Opdracht 2: van Westerbork naar Sobibor

Op 5 maart 1943 zijn alle joden uit Delft opgepakt. Peter en zijn familie wilden net aan tafel voor het avondeten toen de Nederlandse politie voor de deur stond. Het gezin moest naar het politiebureau en daarna met de trein naar kamp Westerbork.

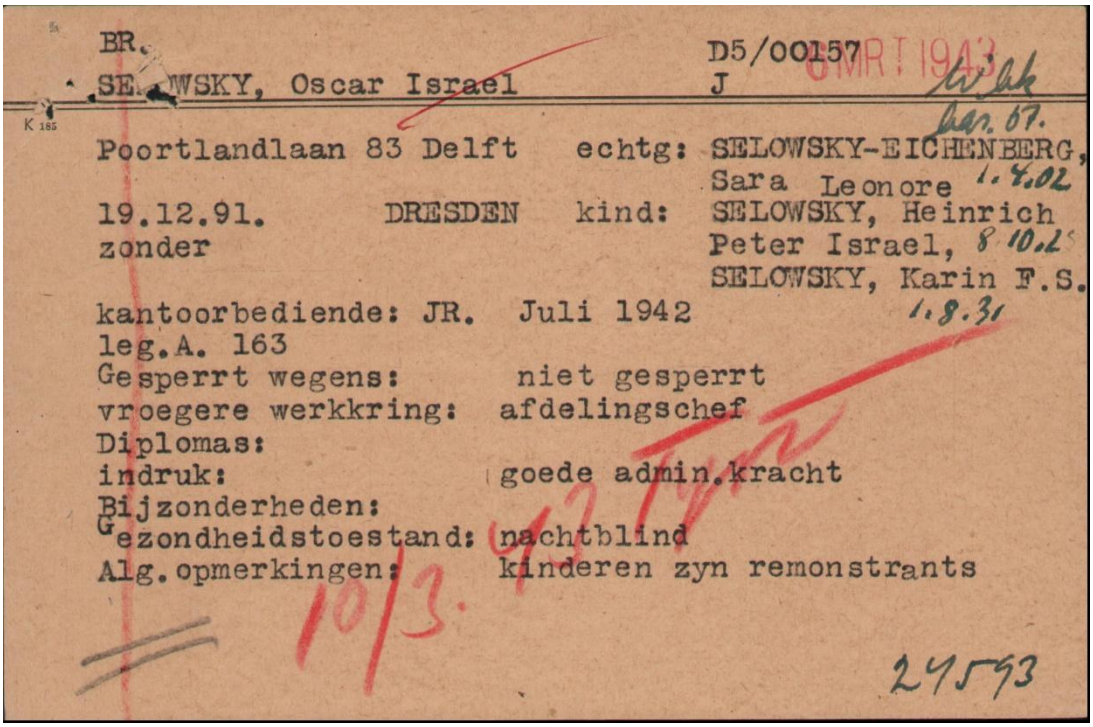

BR.
SE[illegible]WSKY, Oscar Israel D5/00157 J

K 185

Poortlandlaan 83 Delft echtg: SELOWSKY-EICHENBERG, Sara Leonore 1.4.02
19.12.91. DRESDEN kind: SELOWSKY, Heinrich Peter Israel, 8 10.2[illegible]
zonder SELOWSKY, Karin F.S.
kantoorbediende: JR. Juli 1942 1.8.31
leg.A. 163
Gesperrt wegens: niet gesperrt
vroegere werkkring: afdelingschef
Diplomas:
indruk: goede admin.kracht
Bijzonderheden:
Gezondheidstoestand: nachtblind
Alg.opmerkingen: kinderen zyn remonstrants

10/3. 42 Tgn

24593

Bekijk de bovenstaande kaart. Daarop staat informatie over de familie Selowsky.

Welk beroep had de vader van Peter?	
In rood potlood staat de datum waarop de familie Selowsky op de trein naar Sobibor werd gezet. Welke datum is dat?	
De treinreis naar Sobibor duurde drie dagen. Heeft Peter nog lang geleefd nadat hij in Sobibor was aangekomen?	

Bronvermelding

- Stadsarchief Delft, Archief 653, inventaris nummer 6685. Lijsten met Joodse leerlingen uit Delft.
- Biografie op joodsmonument.nl Heinrich Peter Selowsky
- Herinneringen van Anna Jeidels aan het gezin Selowsky Persoonlijke herinneringen aan de Delftse Joden (deel 3) | Joods Monument
- Informatie van Cartotheek Joodse Raad Suche in Dokumenten der Arolsen Archives | 01020402 231 - Dokumente mit Namen ab SEIJFFERS, Jacob